

Programos LEADER ir žemdirbių mokymo metodikos centras

Šiame numeryje skaitykite:

- LEADER metodo įgyvendinimo statistika
- Vietos veiklos grupių tinklas parodoje „Sprendimų ratas 2009“ pristatė savo veiklą
- Ministras susitiko su vietos veiklos grupių atstovais
- Akmenės rajono VVG stiprina kaimo vietovių plėtrą
- Lietuvos VVG įgijo patirties Vengrijoje ir Austrijoje
- Airijos LEADER metodas pristatytas kaip geros praktikos modelis
- Tarptautinio bendradarbiavimo renginiai

LEADER metodo įgyvendinimo statistika

Vietos plėtros strategijų (VPS) rengimas perkopė 70 proc. – 37 iš 51 vietos veiklos grupės (VVG) jau parengė strategijas. Tinkamomis įgyvendinti pripažintos 35 VPS, Prienų ir Marijampolės parengtos VPS dar vertinamos ekspertų.

Pagal kaimo plėtros 2007–2013 m. programos priemonę „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ rugsėjo mėnesį paramos sutartis su NMA pasirašė Sūduvos ir Pasvalio VVG. Be jų, sutartis yra pasirašiusios dar 15 VVG.

Nuo šių metų rugpjūčio 1 d. iki spalio 1 d. sutartis su NMA, dėl paramos pagal

kaimo plėtros 2007–2013 m. programos priemonę „Parama VVG veiklai, įgūdžiams įgyti ir aktyviai pritaikyti“ antrąją veiklos sritį, pasirašė Dzūkijos, Varėnos ir Alytaus VVG, o pagal trečiąją ir ketvirtąją veiklos sritis - Joniškio, Kelmės, Raseinių ir Telšių VVG. Iš viso pagal šias priemones pasirašytos 22 sutartys.

Kvietimus teikti vietos projektų paraiškas yra paskelbusios trys VVG: Joniškio, Pakruojo, Kelmės VVG. Joniškio VVG pateiktos 32 vietos projektų paraiškos. Kvietimų dokumentacija skelbiama svetainėje www.nma.lt.

Vietos veiklos grupių tinklas parodoje „Sprendimų ratas 2009“ pristatė savo veiklą

Spalio 1–3 dienomis parodoje „Sprendimų ratas 2009“, vietos veiklos grupių tinklas pristatė Lietuvos VVG veiklą.

Pagal iš anksto sudarytą grafiką Joniškio, Kauno, Ukmergės, Panevėžio, Sūduvos, Molėtų, Raseinių VVG atstovai, VVG tinklui skirtame stende pristatė VVG veiklą: LEADER metodo įgyvendinimo galimybes, dalino apie VVG veiklą parengtus lankstinukus, bendravo su interesantais.

Ministras susitiko su vietos veiklos grupių atstovais

Spalio 3 d. Lietuvos žemės ūkio universitete (Kauno r.) Žemės ūkio ministerija kartu su Programos „LEADER“ ir žemdirbių mokymo metodikos centru vietos veiklos grupes pakvietė prie apskritojo stalo aptarti aktualių vietos plėtros strategijų įgyvendinimo klausimų. Diskusijoje dalyvavę žemės ūkio ministras Kazys Starkevičius, viceministras Mindaugas Kuklierius, Kaimo plėtros departamento ir „LEADER“ centro

darbuotojai su vietos veiklos grupių atstovais aptarė reguliarių Ministerijos, Nacionalinės mokėjimo agentūros ir vietos veiklos grupių atstovų susitikimų būtinybę, vietos plėtros projektų rengimo dokumentų, viešųjų pirkimų procedūrų supaprastinimo bei tarptautinio ir teritorinio bendradarbiavimo projektų klausimus. Sulaukę ministro pritarimo ir palaikymo, vietos veiklos grupių atstovai liko patenkinti konstruktyviu dialogu.

VVG atstovų susitikimas su ministru

Daugiau nei pusšimtis diskusijoje dalyvavusių aktyvių kaimo žmonių svarbiausiu šiandienos klausimu įvardija reguliarius Ministerijos, Agentūros ir vietos veiklos grupių atstovų susitikimus. Pasak vietos veiklos grupių atstovų, tokie trišaliai susitikimai padėtų išvengti skirtingo teisės aktų, reglamentuojančių strategijų įgyvendinimą, interpretavimo „Reguliariai lankausi įvairiuose šalies rajonuose, kad akis į akį susitikčiau su žemdirbiais ir išgirsčiau jų nuomonę apie Ministerijos darbą, priimamus sprendimus, kuo gyvena kaimo žmonės. Mūsų pareiga rasti laiko ne tik ūkininkams, bet ir Jums – aktyviausiems kaimo šviesuoliams, nuo kurių didžia dalimi priklauso, ar kaimas bus patrauklus gyventi ir dirbti“, - užtikrindamas trišalių reguliarių susitikimų svarbą ir tolimesnį jų organizavimą susirinkusiesiems sakė K. Starkevičius.

Ministro palaikymo sulaukė ir vietos veiklos grupių prašymas paprastinti reikalavimus vietos projektų rengimui. Argumentuodami patraukliu reikalavimų paprastinimu ūkininkams, norintiems nedidelės (iki 150 tūkst. Lt) paramos, tokio pat arba panašaus administracinio krūvio mažinimo prašo ir vietos veiklos grupės.

Susitikime skūstasi ir dėl sudėtingų viešųjų pirkimų procedūrų. Atsakydamas į pastarąjį vietos veiklos grupių prašymą,

ministras patikino, kad šiuo metu Ministerijos Teisės departamentas jau rengia Viešųjų pirkimo įstatymo pataisų projektą, tad ne taip greitai, bet teigiamų esminių poslinkių galima tikėtis ir šioje srityje

Pasibaigus vietos veiklos grupių apskritojo stalo diskusijai siūlytomis temoms, patenkinti konstruktyviu pokalbiu kaimo aktyvistai žemės ūkio ministro prašė apsvarstyti galimybę praplėsti Paskolų garantijų fondo veiklą ir kitomis Kaimo plėtros programos kryptimis, domėjosi galimybėmis vystyti ūkininkų turgelių projektą Latvijoje.

Apskritojo stalo diskusijų pabaigoje žemės ūkio ministras informavo vietos veiklos grupių atstovus apie jau spalio 16 d. prasidėjančių 25 proc. tiesioginių išmokų mokėjimą už 2009 m. Didelio susirinkusiųjų palaikymo sulaukė ministro pažadas, kad „sofos“ ūkininkai minėtas išmokas gaus paskutiniai.

Spalio 7 d. Kaimo turizmo sodyboje „Graikinė“ (Vincentavos k., Josvainių sen., Kėdainių r.) vyko „LEADER“ metodo įgyvendinimo koordinavimo grupės posėdis, kuriame apskritojo stalo diskusijos buvo pratęstos.

(Parengta pagal Žemės ūkio ministerijos informaciją)

Akmenės rajono VVG stiprina kaimo vietovių plėtrą

Akmenės rajono VVG valdybos nariai

Ventos vidurpio žemumos derlingose žemėse įsikūręs Akmenės rajonas garsėja Papilės atodanga, Kamanų ežeru su pelkynu, Simono Daukanto ir Lazdynų Pelėdos memorialiniais muziejais. Rajonas turi du parkus: Ventos regioninį ir Akmenės gamtos ir kultūros, kurie įdomūs siekiant pažinti gamtą, tinkamai pailsėti. Akmenės rajono teritorijoje gyvena beveik 11 tūkst. gyventojų, įsikūrusių 125 kaimuose bei Akmenės ir Ventos miesteliuose.

Akmenės rajone 2004 m. rugsėjo 3 d. įsisteigė vietos veiklos grupė, kuri vienija bendruomenes ir kitas kaime veikiančias organizacijas, verslininkus ir valdžios institucijas. VVG steigėjai atstovauja socialinius ir ekonominius partnerius bei asociacijas: Eglesių bendruomenę, Dabininkės bendruomenę, Kultūros centrą, Kamanų rezervatą, Sveikuolių klubą, Žemės ūkio konsultavimo tarnybą, UAB „Ventos miesteliai“, Papilės ž.ū.

bendrovę, Savivaldybės administraciją, Ventos seniūniją. Akmenės rajono VVG valdybos nariai: Algirdas Bučys – valdybos pirmininkas atsakingas už vadovavimą ir veiklos koordinavimą, Genovaitė Sungailienė – valdybos narė atsakinga už projektus ir kultūrinį paveldą, Romualdas Vaitiekus – valdybos narys atsakingas už ekonominius klausimus, Eglė Platūkytė – valdybos narė atsakinga už konsultavimą gamtosaugos ir aplinkosaugos klausimais, Stanislovas Pliuskys – valdybos narys atsakingas už žemės ūkio veiklą ir ryšius su užsieniu, Stanislovas Mačius – valdybos narys atsakingas už kaimo verslus, Gintautė Semenavičiūtė – valdybos narė atsakinga už projektus, tarptautinius ryšius ir darbą su jaunimu.

Ši VVG, pasinaudodama ES parama, siekia sustiprinti kaimo vietovių plėtrą Akmenės rajone: parengė ir administruoja vietos plėtros strategiją, bendradarbiauja

Aktyvus poilsis Ventos upėje

su socialiniais ekonominiais partneriais (rajo savivaldybe, turizmo ir verslo informacijos centru, kaimo bendruomenėmis), palaiko teritorinius ir tarptautinius bendradarbiavimo ryšius su Biržų ir Telšių VVG, Danijos „Vakarų Zelandijos“ VVG; Latvijos Dobeles rajono bendrija „Dobeles rajono kaimo partnerystė“).

Rengdama strategiją Akmenės rajono VVG atliko socialinę ekonominę rajono analizę: apklausė 27 kaimo bendruomenes ir 524 gyventojus pagal tikslines grupes ir 200 žmonių pagal konsultacijų metodą, nustatė problemas ir poreikius, suformulavo prioritetus. Strategijai rengti įtraukė apie 1400 kaimo gyventojų (vyko trys konferencijos strategijos rengimo klausimais, kuriose dalyvavo VVG nariai, aktyvūs kaimų gyventojai).

Strategijos „Kaimo vietovės studija ir integruotos strategijos tobulinimas, siekiant gyvenimo kokybės gerinimo Akmenės rajono savivaldybės kaimo gyvenamojoje vietovėje“ pirma prioritetinga kryptis – Kaimo verslų išplėtimas skatinant netradicinius verslus, vystant amatus, žemės ūkio ir kooperacijos plėtrą. Antra prioritetinga kryptis apima kultūros paveldo, patrauklios gamtos panaudojimo turizmo plėtrai organizuojant paveldo priežiūrą, plečiant kaimo žmonių tradicijas sritis. Trečia prioritetinga kryptis – Bendruomeniškumo skatinimas telkiant gyventojus kaimo klausimams spręsti ir ketvirtoji strategijos prioritetinga kryptis – Infrastruktūros ir aplinkosaugos gerinimas. Pagal vietos plėtros strategiją planuojama bendra investicijų suma priemonei „Kaimo atnaujinimas ir plėtra“ 6 344 032 Lt, ją sudarys 4 758 024 Lt, skirti projektams,

susijusiems su kaimo atnaujinimu ir 1 586 008 Lt – projektams, susijusiems su kaimo paveldu. Atlikti skaičiavimai rodo, kad apie 45 proc. kaimo gyventojų galės pasinaudoti projektų rezultatais. Vertinimo metu ši strategija surinko 82 balus iš 100 galimų.

Artimiausiu metu Akmenės r. VVG planuoja skelbti kvietimą teikti vietos projektų paraiškas. Projekto administratorės Aidos Venclavičiūtės teigimu, nuo liepos mėnesio kiekvieną trečiadienį kviečiami galimi pareiškėjai konsultuotis. Kalbamasi apie pareiškėjų planuojamus projektus, informuojama apie tolesnius vietos projektų rengimo etapus, skatinama kaupti reikiamus dokumentus ir pildyti paraiškas. Nuolat bendraujama su NMA specialistais, nes susidūrus su konkrečiu vietos projekto atveju kyla daug neišskumų. Pirmiausia bus vykdomi vandentvarką, gatvių apšvietimą, paveldą ir kitus viešosios paskirties objektus apimantys projektai.

Akmenės r. VVG aktyviai siekia užmegzti ryšius su ES šalių VVG, su kuriomis galėtų įgyvendinti tarptautinio bendradarbiavimo projektus. Rugsėjo viduryje VVG atstovai dalyvavo seminare – išvykoje į Vengriją ir Austriją.

Akmenės r. VVG adresas: V. Kudirkos g.27 Naujoji Akmenė www.akmene.lt (nevyriausybines organizacijos), VVG pirmininkas Algirdas Bučys (algirdas.b@akmene.lt, tel. 8 686 30776). Projekto administratorė Aida Venclavičiūtė (aida.venclaviciute@gmail.com, tel. 8 674 77786).

Lietuvos VVG įgijo patirties Vengrijoje ir Austrijoje

Lietuvos VVG susitiko su Šiaurės Rytų Vengrijos Pesto apskrities LEADER sąjungos pirmininke, Vengrijos parlamento nare dr. Szabóné Müller Timea

2009 m. rugsėjo 17–21 d. Akmenės, Joniškių, Kauno, Kelmės, Pasvalio, Šilutės, Šiaurės vakarų, Ukmergės VVG atstovai dalyvavo tarptautiniame seminare – išvykoje „Kaimų atnaujinimo ir plėtros priemonių įgyvendinimo Vengrijoje ir Austrijoje patirtis“.

Vengrijos žemės ūkio ministerijoje vyko susitikimas su Šiaurės Rytų Vengrijos Pesto apskrities LEADER sąjungos pirmininke, Vengrijos parlamento nare, dr. Szabóné Müller Timea ir Pesto apskrities LEADER sąjungos asistente Szilvia Szekeres. VVG atstovė pasidalijo patirtimi apie 2004–2006 m. bandomųjų vietos plėtros strategijų

įgyvendinimo problemas ir gerą patirtį. Pristatė 2007–2013 m. LEADER metodo įgyvendinimo etapus. Budapešte Lietuvos VVG atstovai aplankė parodą „Europos LEADER ir kaimo plėtros dienos“. Savo veiklą pristatė dalis Vengrijos vietos veikos grupių.

Trečiąją kelionės dieną Lietuvos VVG atstovai dalyvavo tarptautinio bendradarbiavimo gairių konferencijoje, kuri vyko Kozardo regiono savivaldybėje. Pranešimus apie LEADER įgyvendinimo eigą skaitė Lenkijos, Bulgarijos, Slovakijos, Nyderlandų, Šveicarijos,

Lietuvos VVG atstovai Kozard derliaus šventėje

Latvijos, Rumunijos, Suomijos VVG atstovai. Apie LEADER programą Lietuvoje pristatymą parengė Agnė Kanapeckaitė (Ukmergės VVG).

Lietuvos VVG atstovai susitiko su Cserhátalja regiono LEADER grupės atstovu Jozsefu Kodaku. Susitikimo metu buvo pristatytos kaimo vystymo Vengrijoje galimybės: mažų įmonių, užsiimančių ekologiškų produktų perdirbimu ir pardavimu steigimas, paslaugų plėtra ir gyvenimo sąlygų gerinimas kaime taikant informacines technologijas, kaimo turizmo verslo plėtra naudojant vietovės kultūrinį ir kulinarinį paveldą. Aptarta Vengrijos kaimų atnaujinimo ir plėtros priemonių

įgyvendinimo patirtis, finansavimo šaltiniai. Vykusioje derliaus šventėje Lietuvos VVG turėjo bendrą stendą, kuriame pristatė LEADER veiklą, vaišino lietuviško kulinarinio paveldo patiekalais.

Paskutinę išvykos dieną Austrijos miestelyje Katzelsdorfe vyko susitikimas su Bucklige Welt – Vechsellando regiono atstovu Francu Piribaueriu, Katzelsdorfo vietovės mere Hannelore Handler-Woltran. Jie pasidalijo mintimis apie vietos valdžios institucijų, bendruomenių, verslo, bendradarbiavimą įgyvendinant kaimo atnaujinimo projektus ir kitas kaimo plėtros iniciatyvas.

Airijos LEADER metodas pristatytas kaip geros praktikos modelis

Kaimo plėtra pagal LEADER metodą Airijoje prasidėjo 1991 metais susikūrus 12 vietos veiklos grupių (VVG). Šiuo metu LEADER metodas yra labai svarbus Airijos kaimo plėtros programos elementas, nes 36 VVG administruoja daugiau kaip 80 milijonų eurų per metus ir pagal LEADER metodo principus vykdo kaimo plėtrą.

LEADER metodo įgyvendinimas Airijoje buvo pristatytas tarptautiniu mastu kaip geros praktikos modelis, nors šiame procese dalyvauja daugiau kaip 2000 grupių iš 27 ES valstybių. Dvejus metus Airijoje vyko pertvarka, kurios tikslas – remti kaimo vietovių plėtrą per vietos organizacijas naudojant ES finansavimą.

LEADER programa Airijoje turi sąsają su kitomis programomis („Vietos plėtros socialinės priklausomybės programa“, „Kaimo socialinė schema“), kurios daugelyje sričių buvo įgyvendinamos atskirai. 2006 m. paskelbta iniciatyva, skatinanti susijungti šias organizacijas į vieną. Šis procesas užbaigtas

2009 m. pradžioje, susikūrus 36 VVG, kurių pagrindinis veiklos tikslas – remti smulkų

kaimo verslą ir plėsti paslaugas kaimo bendruomenėms

Visos šalyje veikiančios VVG pagal atrinktus projektus skiria paramą dešimčiai tūkstančių individualių ir bendruomeninių grupių, kurios steigia mažas įmones ir teikia paslaugas kaimo vietovių gyventojams. Viename VVG regione per metus bus suteikta apie 1–2 milijonus eurų paramos. VVG turi labai aiškias paramos skyrimo procedūras: gautos paraiškos pateikiamos vertinimo komitetui, kuris teikia rekomendacijas tarybai, tvirtinčiai paraiškas. Daugumoje VVG dirba vadovas, administratorius ir 2–3 projektų koordinatoriai. Airijos VVG glaudžiai bendradarbiauja su kitų programų darbuotojais, kurių veiklos tikslas – gerinti gyvenimą kaimiškose vietovėse sprendžiant socialinius klausimus ir transporto problemas.

(Parengta remiantis www.nrn.ie, LEADER in Ireland, 2009 m. liepos 30 d.)

Tarptautinio bendradarbiavimo renginiai

2009 m. rugsėjo 10–11 d. Stambulo komercijos universitete vyko kaimo regionų plėtros tarptautinė konferencija, kuri buvo organizuota siekiant plėsti regioninius, nacionalinius ir tarptautinius ES šalių ryšius. Konferencijos metu buvo svarstomi svarbūs kaimo plėtros klausimai. Diskutavo vietos ir Europos Sąjungos atstovai, dirbantys kaimo plėtros srityje bei tyrėjai, akademikai ir studentai. Europos kaimo plėtros LEADER asociacijai atstovavo prezidentas Panagiotis Patras.

2009 m. spalio 12–15 d. Lenkijoje, Mikolajki mieste, vyks seminaras „Bendradarbiavimo projektai tarpregioninėje ir tarptautinėje plotmėje“. Pagrindinis šio seminaro tikslas – įgyvendinti bendradarbiavimo projektus pagal 2007–2013 m. kaimo plėtros programos IV kryptį – LEADER metodas. Seminare dalyvaus Europos kaimo plėtros LEADER asociacijos prezidentas Panagiotis Patras.